

diens Bestemmelse kan undgaae alle Taxationens befrygtede Misligheder, og for Dvotadelens Afgivelse vælger en Form, der holder ethvert Spørgsmaal om nogen Slags Medeienddom eller Arveret udenfor Sagen.

Vel vil selve Livsfæstet paa denne Maade deelviis endnu længe kunne opretholdes i Landet; men dette vilde kun stee der, hvor Forholdet mellem Godseier og Bonde er det, hvori Livsfæstet hidtil har søgt sin Retfærdiggjørelse; og det Formaal, der gaaer igjennem hele Fæstelovgivningingen, at skaffe Bonden billige Fæstevilkaar, vil finde en Støtte i den subsidiaire Ret, der nu skulde indrømmes hans Efterladte, — en Ret, som forøvrigt kun vil faae Betydning ligeoverfor den Godseier, der ikke vil respectere den Sadyane, som er dette Retsforholds uundværlige Correctiv. Rimeligere er det imidlertid, at en saadan Lov vil give Selveiendoms Udbredelse ad den frivillige Overeenskomsts Veie et betydeligt Dvsving — til Binding for Godseieren, til Betyggelse for Bondestanden, og fremfor Alt til Gavn for Landets materielle Udvikling og for Uddannelse af alle vore offentlige Forhold.

Det vil for Sagens Fremme være af stor Virkning, naar der indrømmes Godseierne den Ret, hvorpaa mange af dem ville sætte megen Priis; strax at kunne erholde fri Raadighed over en vis Andeel af deres Fæstegods, saasnart det ved Fæsteledighed bliver disponibelt, hvorfor Udvalget endog mener, at denne Begunstigelse i en eventuel Lov, netop i de frivillige Overdragelsers Interesse, bør gives tilbagevirkende Kraft, f. Ex. fra indeværende Aars Begyndelse. Men paa den anden Side er det ikke mindre vigtigt, at Bondestanden ikke fortrænges fra Bestidelsen af den overveidende Deel af Fæstegaardene. Vel vil den i den Dvotadeel, som i Tilfælde af tvunget Salg skulde tilfalde Fæstefamilierne, have et Middel til at kunne kjøbe, være sig ved frivillige Overeenskomster, hvorved denne Ret af begge Parter vil blive bragt i Anslag, eller ved Auction, hvor den vil komme til Afdrag i Kjøbesummen; men ved Siden deraf maa det dog ansees for nødvendigt til dens Betyggelse i denne Henseende foreløbigt at opretholde den mildere Fæstetvang, som ifølge Placat 7de Juni

1806 paahviler Selveiergaarde; thi medens denne ingen praktisk Betydning har for den, som kun besidder en enkelt Gaard og selv vil beboe og drive samme, er den en Hindring for, at Capitalister eller Godseierne selv i en betydelig Udstrækning kunde søle sig fristede til at opkjøbe Fæstegaardene. Udvalget forudsætter nemlig som en Selvsølge, at naar disse sælges ved offentlig Auction, maa ogsaa Godseieren være berettiget til at concurrere til Kjøbet, uden derved at være indskrænket til den ham forbeholdne Andeel, og hvad han saaledes kjøber, udenfor hvad der strax overgaaer til hans frie Raadighed, det besidder han som en Selveiergaard, altsaa med den Forpligtelse, hvis han ikke selv vil beboe og drive den, at overdrage den i Livsfæste eller paa 50 Aar, men naturligviis, efterat han een Gang har udløst den af det strengere Godsfæsteforhold, uden nogen anden Forpligtelse mod Fæsteren eller Forpagteren, end den, som paahviler enhver anden Eier af en Selveiergaard. Denne mildere Fæstetvang vil altsaa ikke udelukke Godseieren fra at kjøbe saa mange af Fæstegaardene, som han vil; men den vil indirect forhindre, at Hovedstyemedit, at opretholde Bondestanden i Bondesjondens Bestidelse, forseiles.

Da det imidlertid er ønskeligt, at ogsaa dette sidste Vaand paa Brugen af Jord kunde vorde løst, saasnart Forholdene tillade det, og da de mindre Grundbesiddere efter en vis Tids Forløb maae antages i det Hele at være blevne istand til ved egne Kræfter at hævde sig i deres Bestidelse, saa turde det være en hensigtsmæssig Fuldstændiggjørelse af det hele Forholds Ordning alt nu at tage Bestemmelse om, at denne Bestyttelse skal bortfalde f. Ex. 20 Aar efter Lovens Udgivelse, eller ved senere Overdragelser til Selveienddom (eller det dermed i Klasse staaende Arvefæste), efterat saadan Overdragelse har fundet Sted. Denne Bestemmelse vil da komme til Anvendelse under lige Vilkaar for al den Bondesjond, som nu er eller herefter maatte komme i Selveienddom, hvad enten den eies af Godseier eller Bonde eller Trediemand.

Stuttelligen skal Udvalget endnu kun bemærke, at her naturligviis kun kan være Tale om de almindelige Grundtræk for, hvad der